

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELNIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- ke z'óságnek, az előfizetési pénzek a pénz- tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Égész évre	4 ft	Kéziratokat nem adunk vissza.	
Félévre	2		
Negyedévre	1		

Gloria in excelsis Deo!

A 749-ik év u. é. december hó 24-ének éje tiszta és csillagoktól ragyogó volt. A légkör sohasem látzott oly tisztának. Szent némaság, égi esend töltött be mindent. Az ég leereszkedett, hogy valami jó hirt sugjon a szenvedő földnek.

A bethlehemi pásztorok, egyszerű de ártatlan és jámborhitű emberek a bethlehemi dombok egyikén résziint ébren, résziint álomban töltötték őr-váltás szeriint e szép éjet. Az éjfélt lassan közelgett. Szent dolgokról beszélgettek, Izrael váltsága után sohajoztak. Egyszerre egy szokatlan fehér fény támad, a fény fokozódik, míg végre bevilágítja az egész tájat. A pásztorokat szent félelem töltötte el és alétan a földre borultak. Ekkor egy hang, egy mély, tiszta és emberfeletti hang szól hozzájuk: „Ne féljete! Ime nagy örömet hirdetek nektek . . . mert ma született nektek az Üdvözítő, ki az Ur Krisztus Dávid városában.” Meunyei karok búbjász zenéje követé ez örömhirt: „Dicsőség a magasságban Isteunek és a töldön békeség a jóakarátú embereknek.” A pásztorok a soha sem kétkedő hit erejével hittek az égi szózatnak s bizalmukban nem csalatkoztak.

Ez időben egy nő, kit a természet széppé és bájossá tett, kit a tisztaság lehelete, alázata, engedelmessége, gyermeteg és erős hite a világ eszményi alakjává varázsolta, Isten anyjává lett. S ama bethlehemi barlang, mely Dávidnak is menedéke volt, mely előtt nyáját iatta és pihentette, ama az ősök emléke általt megszéntelt barlangistálló a világ legnagyobb eseményének színhelyévé lett.

Egy szokatlan fény sugar bethlehem felett, mely az eget a földdel Jákob létrájának összeköté s melyhez hasonlót senki sem látott, adta tudtára Bethlehem lakóinak, hogy Isten a földre szállott. A nap, melyen

ez esemény történt, péntek vala. Péntek volt, melyen az első ember, Adám vétkezett; s péntek volt az is, melyen az Üdvözítő a kereszten meghalt, hogy halálával bennünket megváltson.

Szüz öleből, mint napsugár kelt ki az, ki nem sérté meg anyja méhét. Ego sum lux mundi. Augustus udvarában nem tudtak róla semmit; Herodes udvarában nem is sejtették. A római hivatalnok, kinél születését bejelentették, mint egy közönséges gyermeknek írta be a nevét. Minden lény: az ég anyyala, a nyájak pásztorai, kelet bölcsei, az agg Simeon, az özvegy látuknó Anna, sőt az életnélküli világ egy rendkívüli fényességű csillagban Urául ismeri el, csak a föld hatalmasai nem vesznek tudomást arról, kitől trónjukat kapták.

Az Ige testté lön. Mi végre? Erettük emberekért, a mi üdvösségünk végett. E hit lelkesité a vértanuk millióit, kik tizenkilenc század óta minden égöv alatt, minden nép kebelében gyönyörrel mentek a halál elé, e hit lelkesité a remeteket, kik Jézusért elhagytak mindent s követték őt az önmegtágadás és áldozat útján. A Krisztusba való hit vezérlé a szüzeket, kik az élet örömeiről lemondva őt választák jegyesül. Hosszú századok s millió nemzedék hite áll bizonyosságul; a esalhatatlan egyház áll e hit felett örökdőül. Jézus imádandó neve élni fog a nemzedékek szívében örökké.

Az emberi társadalom nem tudna megállani, ha Krisztus lehelete nem elevenitené. S hogy oly sokan eltévednek, oka mert Jézus Krisztust nem ismerik elégé, dacára a mennyei fénynek, mely isteni szemlyét körülsugározza. Pedig mily fenséges isteni működése: Ő a meghajlott nádat nem zúzza össze egészen, Ő a gyengéket megerősíti a vakokat látókká, a süketeket hallókká, a némákat szólókká teszi. Örömeinket s fájdalmainkat osztja egyaránt; ott ül a kánai mennyegzőn, könyez Lázár sirjánál; könyör-

érettel fogadja a megtérőt, mint vihar tör ki feddő szózata a megátalkodott büűös felett.

Krisztus szellemének átalakító, nem-síró hatása van mindenre. Átalakította az emberiség érzelmvilágát, megneumesítette az egész embert. Megszentelte a szegénységet, felemelte a földporából a páriát és embertársunkká tette. Küldetése egyetemes. Az általa világra hozott dicsőségből senki sínes kizárva. O kegyelmet hozott mindenkinek, irgalma, igazsága kimeríthetetlenül árad a világra örökké. Az évszázadok történelme zengi állandóan, hogy Krisztus győz, Krisztus uralkodik, Krisztus parancsol. Lehetetlen őt nem szeretni. Hiszen az ember lelke, bármennyire is haladjon a tudomány, bármily nagyokat is produkáljon a büszke emberi esz, csak keresztény lehet!

Ur Jézus! küldd kegyelmed ajándékát a szenvedő emberiségnek, küldj egy fényugárt a sötétben bolyongó világnak, hogy ismerjen meg Téged, küldj egy fényugárt sziveinkbe, hogy annak a világánál tanuljuk meg nevedet szent dicsérni. Gloria in excelsis Deo!

A karácsonyfa.

Miúta még most is szemem előtt volna! Oly szép fényességet nem is láttam életemben. Olyannak gondoltam el a meyerszágot, mint azt a szobácskát, a melyekben édes anyánk felállította a karácsonyfát. A szoba közepén állott a fényűg; örökzöld lombjain apró gyertyácskák lobogtak, s az ágakra aggattott arany és ezüst színű díszítések miatt csodálatosan fényes volt a szoba. Bámulva állottunk körül a tündértát, s szemünk csillogott az öröm- és boldogságtól. Midőn egy kicsit magunkhoz jöttük a csodálkozásból: letérdeltünk mindnyájan, s az egész háznőpe könyek közt imádta a kis Jézust, a világ Megváltóját.

Rég volt! Azóta már sok karácsony estén szerzett örömet a jótékony angyal a szerető szülők keze által a jó gyermekeknek. Távól a kedves otbontól, láttam sokszor karácsonyfákat vakító fényben úszni; pazarul feldíszítve — gazdag ajándékokkal: — de oly szép nem volt egy sem, mint az édes anyánk keze által díszített karácsonyfa ott az egyszerű szobában; s anyyra boldog nem voltam soha! Azóta minden karácsony estén, midőn néptelenek lesznek az utcák, fényárban úsznak a házak ablakai s ártatlan gyermeki szívek örömtől ujjongnak az angyal jósága miatt: — megjelenik szemem előtt a kis szoba feledhetlen fényével; s én esordultig megtelt szívvel imádkozom ama kis szoba védőangyalainak jóléte és boldogságáért. . . .

De hát honnan eme kis fényő varázsa? Honnan származik a gyermekek eme boldogságának, a karácsonyfaának kultusza? Sokszor merült fel lelkemben e kérdés; s most ez alkalommal elmondom azt, a mit erre vonatkozólag megtudtam.

* * *

A fényű feldíszítése karácsony estéjén még egy százzal ezelőtt is a legnagyobb ritkaságok közé tartozott. A művelt államok lakói előtt — a németeket kivéve — mindent ismertlen volt e kedves szokás. Hazánkban is vannak még ma is emberek, a kik gyermekkorukban birét sem halották a karácsonyfaának; annál kevésbbé győyörködhettek annak tündér fényében.

Magyarországon az első karácsonyfaak csak az 1830-ik év után jelennek meg; még pedig kezdetben kizárólag a főúrak udvarában, kik a bécsi császári udvartól hozták magukkal eme szokást. Ugyanis Nassau-Weilburg Henriette német hercegnő Károly főhercegnek az asperni hősek felesége emez évben karácsony előestéjén egy fényes karácsonyfát állított, a mely estére megjelent Ferenc császár is! Főmaga császárnak anyyira megtetszett eme kultusz, hogy ő maga is elrendelte saját udvarában a karácsonyfa felállítását. E terjesztésben nagyban buzgólkodtak a Németországból bevándorlott — leginkább protestans-családok.

Németország tehát a dicsőség, hogy mi ma örömet okozhatunk a karácsonyfaával a gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt. A többi európai államokba is Németországból származott át eme szép szokás, még pedig a szabadságháborúk idején. Franciaországban — habár pozitív adatok vannak arról, hogy Eugénia császárné ismerte ezen szokást; s Ilona orléansi hercegnő pedig 1840-ben már állított is karácsonyfát a Tuleriákban; — azonban a németek iránt való ellenszenv miatt nem szívesen fogadták a karácsonyfát, a mi miatt csak a múlt évtized végén hódítatott nagy nehezen tért magának a francia családoknál.

Németország tehát a hely, a honnan e szép szokás az egész keresztény világhoz elterjedt. De hogyan vette kezdetét és miben leli alapját.

Találkozunk még a keresztény tudósok között is olyanokkal, kik a karácsonyfa kultuszát pogány szokásnak mondják, mint a német Geiler és Danbauer (1654), s eredetét egész az ősgermánok idejébe viszik vissza. Azonban ezen állításukat nem képesek bebizonyítani, mert Usener és Tille bizonyossága szerint Strassburgban állították fel a németek a legelső karácsonyi fényűt, a melyet „tele aggattak sokszínű papírosból vágott lovakkal, almával, osiával és cukorral.“

A karácsonyfaak kultuszának eme hazájában egész monda- és legendákör fűződik a karácsonyi fényűhöz és él maig is a nép ajkán. Ezen legendák közt mindenesetre igen kedves a következő:

Réges régen karácsonyt ünnepeltek a németek hazájában; ősi keresztény szokás szerint éjjelkor a templomba siettek a nép. Csupán a gyermekek maradtak otthon és sovárogyva bámultak a templomok fényesre kivilágított ablakaira; s a harang felzúgó szavára végtelen szomorúság fogta el kicsiny-szívecskéjüket, hogy nem lehetnek ők is ama szépen megvilágított házakban. Az angyaloknak megeseit a szíve a kicsinykéek eme bánkódásán, s tanácsoltak, mikép vigasztalják meg kis védeceiket. „Csináljunk eme gyermekeknek is otthonukban keresztényi örömet“ így szóltak ők és összehordottak sok mindenfélét, a mik boldoggá teszik a gyermek szíveket. Alma, körte, aranyos dió, meleg téli ruha halomszámra állott az angyalok bőkezűségéből.

„De hol a fényesség, így szólt egyik angyal — a mely őket anyyra megragadta és a templom felé vonzza.

Alhtunk fel egy szép fát — választ rá egy másik angyal — s aggassuk rá az ajánlékokat! gyujtsunk rajta szép világosságot, hogy fény áradjon az ajtólekokra.“ A tél csillogó hava között ott zöldelt a fényű, melynek megvilágításánál örömtűben ujjongtak az angyalok. Felvették mindjárt az apró fényűseket égi lakásukba, s midőn ott felékesítették — levitték a gyermekekhez, kik boldog örömben usztak és vidáman ugráltak körül a csodaszépségű fakat. Innen van a gyermekek ártatlan lelkében még ma is ama hit, hogy a karácsonyfaát a rajta lévő ajándékokkal egyfűt az angyal hozza. Nem kevésbbé kedves a következő monda is, a mely szintén el van Németországban terjedve és általánosán ismert a gyermekvilágban.

Erich 12 éves fiú lehetett. Anyja, kinek — egyetlen öröme volt, — elveszítette szemvilágát, ami sok fájó könnyet okozott Erichnek és sokszor megzavarta gyermeki örömeit. Lelke folyton hánykolódott, s mindég aron tépelődött: hogyan szerezhetné vissza édes anyja szemvilágát. Nagy do-

logra határozta el magát! Hallotta ugyanis, hogy messze, a törpék birodalmában van egy varázs virág, a mely visszaadja a vaknak szemfényét; de őrzik e virágot és rendkívül sok vesztélyvel jár annak megszerzése. Édes anyja iránt való hő szeretete azonban legyőzte a félelmet s ő útra kelt.

Hosszas utazás és bolyongás után eljutott arra a földre, a hol nem látszik a fű zöldje, s csak a hó csillogó fénye lüzi el a folytonos sötétséget. Eljutott oda, arra a földre, a melynek lakói oly kicsinyek voltak, hogy hozzájuk képest a kis Erich óriás számba ment. Jóságával azonban megnyerte őket, s segítségülkel a varázs virág birtokába jutott. Erich öröme leírhatatlan volt! Megköszönve a kicsi emberkék segítségét — lázas sietséggel igyekezett haza felé.

Karácsony előestéje volt ép, midőn édes anyjához visszatért! Édes anyját azonban betegnek találta. Agyban nyoma az Erich ért kiállott aggodalom. Édes anyja túlaradó öröme mellettel keblére Erichet. Erich pedig boldogan beszélt el, hogy utazását a jó Istenke eredményre koronázták, s most már édes anyja meg fog gyógyulni. Buzgó ima után megérintette (és anyja világtalan szeméit; s örömmel kiállással hullottak egymás keblére, midőn a jó édes anyja fényben és könyben uszó szeméit a boldog Erichre emelte. Így tartották egymást átélve és sirtak egymás kebelén, midőn a szomszéd szobából szokatlan zaj hallatszott.

Az ajtó felé siettek, de ki írhatná le meglepetésüket. Midőn fénytartották az ajtót, mennyei fényesség áradt szemek elé. A szoba közepén egy fényben uszó fenyő állott, telerakva mindenféle ajándékkal. Felette az Ur angyala lebegett; tövében pedig a kis Jézuska mosolygott kicsiny jászolykájában. Erich és anyja azt hitték, hogy álmodnak. Az Ur angyala ekkor így szólott hozzuk:

A kis Jézus küldötte e fái és emez ajándékokat azért, hogy oly nagyon szereted édes anyját! A kis Jézus mindig megjutalmazza azokat, a kik szeretik szülőiket és engedelmességednek nekik.

Az angyal eltűnt, s Erich és az egész háznépe szent áhitattal imádta a jászolyban tekvő kis Jézust.

Így szól a másik monda. Valamint ezekben, úgy a többiekben is a kis Jézushoz való ragaszkodás és a szülők iránt való szeretet állítatik oda motívum gyanánt, a melyéit az angyalok karácsonyfával ajándékozzák meg a gyermekeket.

Eme kedves legendákon kívül pozitív adataink is vannak, a melyek alapját képezhetik a karácsonyfa kultuszának.

A keresztény hagyomány assisi szt. Ferencnek tulajdonítja a karácsonyfát. Assisi szt. Ferenc ugyanis egy karácsonyi ünnep alkalmával egy jászolyt épített a kis Jézus születésének emlékére. Eme jászoly szépségének híre elhatott messze vidékekre és az emberek tömegesen jöttek eme jászoly bámulására! Szt. Ferenc kunyhója egy fenyűerdő közepén állott, s a hívők ajátoskodásuk közben méceket aggattak a fenyők zöld galyaira! A zöld erdő megszámlálhatatlan apró lángjával igen kedves benyomást tett a bucsujárókra, a kik aztán magukkal vitték eme benyomást, és otthonjukban karácsony ünnepén ismételték azt. Azonban úgy látszik, hogy megint abban hanyagoltak, mert Szt. Ferenc kora, tehát a 13-ik század óta — egész 1604-ig a strassburgi fenyűjök nyoma veszt a karácsonyfa kultuszának.

A keresztény világban ez a vélemény el van terjedve és tartja magát egész a mai napig!

En azonban a karácsonyfa magyarázatát más jelenségben látom; s habár nem is találok nyomát a kultuszának assisi szt. Ferenc ideje előtt; a karácsonyfa eszméjének eredetét korábbi időre — Jézus Krisztus, a világ megváltója születésének idejére teszem. Eme hitemben, a szentírásra, több szent atyára és egyházi íróra, különösen pedig szt. Bonaventurára támaszkodom.

Keresve ugyanis ama jelek után, a melyek a világ különböző részeiben történtek azon időben, midőn az isteni gyermek a földön megjelent köztünk: olvasom szent Bonaventura egyik könyvében (lib. de Festiv.), hogy Jézus

Krisztus születésének éjjelén Syriának Engaddi nevű városában — nem nagyon messze a Holttegerőtől — a balszam illatú szőlőtőkék kivirágoztak és gyümölcsöt hoztak, a mely esemény a lakókat az évek ezen tagyos és zord időszakában (tempore illo glaciali) leírhatatlan csodálattal töltötte el! Ezt megerősítik Hyeronimus in prologo ad c. 7. in Gen.; Petrus de natalibus stb.

E tünemény magában is világos, de még jobban megértjük, ha emlénkünkbe idézzük az „Énekek Éneke“ arájának eme mondását: „Ciprus fürtje nekem az én szerelmemem Engaddi szőlőtől (i. F. 13 r.) Emez esemény és az „Énekek Éneke“ ezen helyének magyarázó megegyeznek abban, hogy ezek a világ megváltójára vonatkoznak, ama jötteményeket jelzik, a melyekkel az isteni gyermek ezen éjjelen a világot megajándékozta és elárasztotta, ezt jelzi a karácsonyfa is! Már pedig a karácsonyfát sem találok jobban jelképezve és megjelenítve, mint ép az Engaddi csodálatos jelenség és a szentírás eme helye által. A ciprus ugyanis Plinius leírása szerint: (l. 12 c. 24) „arbor aromatica est, flore candido et odorato; fructum habet botri instar, multis refertum granis“ azaz jó illatú fa; fényes és illatos virágokkal; gyümölcse hasonló a szemekkel gazdagon megrakott szőlő fűrtöz.

Erős ama hitem, hogy a karácsonyfában eme csodás eseményre való visszaemlékezés alapján gyönyörködtek először a keresztények. A legendák és mondák, a melyek körülveszik az egyes nemzetek költészetében, csak természetes kifolyásai amaz érzéseknek, a melyeket eme kedves jelenség lelkünkben előidéz!

Bármilyen legyen azonban eme kultusz alapja: a karácsonyfa, a gyermek vágyának eme netovábbja a kereszténységnek egy kedves symboluma és az is fog maradni mindég. A zöld galyáról alácsingó ajándékok az édes Jézus irántunk való szeretetének jelképezői; a rajta szétáradó fény pedig a hit fényessége, ama mennyei fény, a mely a bűnösben esendesen pihenő isteni kisdéd — a világ Világossága által szétáradt a földön és békeséggel tölti el a jó emberek szívét . . .

Licentius.

Karácsonyi emlékek.

A karácsonyi szent ünnepek közeledtére, emlékezzünk vissza gyermek-kori szép napjainkra: a karácsonyi ünnepekre. Mennyi örömmel, mily kimondhatatlan boldogsággal töltötték el gyermeki szívünket!

A bevezetőrés — akkori időben — a karácsonyi ünnepek szebbnél-szebb mozzanataiba a mézes-mákos kalács volt. Édes jó anyánk készítette. Mennyit fáradott, mennyit küzdött szegény, csak hogy mindnyájunknak bőven kijusson a jóízű falatokból.

Hol vagy te szent anyai kéz: hadd áraszszalak el csókjimmal? . . . Miért is kell annak a drága, áldásos kéznek elporladnia, a mely még utolsó falatját is megosztotta velünk?!

Alig költöttük el az izes falatokat, jöttek a kis énekesek. Oly szépen, oly kedvesen énekelték, hogy „ma született a kis Jézus jászolyban, barmok között.“ — Szegény kis Jézuska — gondoltuk magunkban — miért is nem született a

mi szobáskánkban. Bezzeg mi jól betakargattuk volna! Aztán meg a mákos-kalács, a tejfőlös lepény sem utolsó dolog: ebből is juttattunk volna Nekí, hiszen mi jószívű gyermekek voltunk.

Mondom, oly szépen énekeltek azok a kis gyermekek, hogy mi elhallgattuk volna akár reggelig. Hogy is ne, midőn arról szólt a nótá: aki a kis gyermekeket oly igazán szereti.

Nemsokára azután megszólalt a csegettű. Megjelent fehér köntösében a kis angyal, a jó Jézuska e hűséges előkövetje. Majd kigyultak a szép karácsonyfa viaszgyertyái. Mily főséges látvány! Valami titkos, szent érzés hatotta át szívünket-lelkünket. Térdre borultunk mindnyájan: a ház kicsinyje és nagya: — imádkoztunk . . . Ima után kiki megpillantotta a neki hozott ajándékot: az aranyalmákat és diókat, a mézes kalácsot és cukorangyalokkákat; a babát, a lovat, a szekeret stb. Ugy megakadt szemünk azokon a Jézus parancsolta s angyalok csinálta ghirlandokon. Milyen leleményesek is azok a kis angyalkák! Hogy ismerik a kis gyermekek szájaizét! Mennyire kalapált ott, bafelől, az a kis jószág, a melyet szívnek nevezünk. Szinte-szinte kinyúlt örömben.

Szép karácsonya! mily nagy a te nevelő befolyásod a gyermeki szívre. Ama jelenetre, midőn a gyermek megpillantja a karácsonyfát, mintegy varázslásra élednek föl szívében az istenfélelem, a szeretet érzései. Fölemelik a gyermeki szívet egyenesen a menyországba. Eltelik a gyermek a kis Jézus szeretetével, a mely szereteten épül föl a lélek tisztasága, a szív összhangja.

Hálával telik el a gyermeki kebel jó szülői iránt is, hisz szentül hiszik, hogy az ők ajánlatára, közbenjárására hozták le az égből az angyalkák a szép karácsonyfát. Nezzünk csak be karácsonestéjén egy jó családba. A gyermekek átkarolják szülőiket; ezer csók röpven el ajkaikról; ime a karácsonyfa áldása!

Aznak a drága könynek, mely ilyenkor a jó anyaszemében csillog, mert gyermekének örömet szerezhetett, nyoma meglátszik a gyermeki szívből. A szülők szép egyetértése, a melylyel a nagy napot előkészítették, melylyel oly örömhözóvá tették: ápolója, fejlesztője a szülők iránti vonzalomnak, ragaszkodásnak, melynek nemes hajtásait ismerjük az életben. Igen! az ily családi élet, az istenfélelemtől megszentelt szülői szív képezheti alapját annak a szeretetnek, a mely szülőt és gyermeket elváhatatlanul összeköt e földön — sőt még a siron túl is.

Istenem! mily boldogok azok a gyermekek, akik a kis Jézuska áldásait ott érezhetik jó szülők karjai között, megsimogatva, megcsókogatva jó anyjuktól és édes apjuktól.

Mily szerencsétlenek azonban azok a kis árvák, kiknek édes apjuk és édes anyjuk ott porlad künn a temetőben!

A míg jó szülők éltek, nekik is kijutott — habár szegényesen is — a karácsonyfa örömeiből: egy-egy darabka mézeskalács; egy kis téli kabát, eszima. Most azonban! . . .

Ni! hogy didereg szegényke! Vékony a ruhácskája. A szeméből kiesorduló köny szíveimig hatol.

Jer ide kis gyermekem, hátha én megvigasztalhatnám a te elkeseredett szívedet. Hátha letörölhetném könyvedet!

Beszélek én a kis Jézuskával. A bethlehemi jászolban

született kis Jézuska ismeri a szegénységet; a kis árváknak Ő a legnagyobb gyámola; Ő bizonyosan megvigasztalja a te elszomorodott szívedet.

Hogy idáig rólad meg nem emlékezett a kis Jézuska, annak valószínűleg az oka az, hogy ilyenkor rengeteg sok a dolga. Egyik házból ki, a másikba be ez nagy, fűrésztő munka!

Olykor megtörténik az is, hogy a kis Jézuska egy-egy jó szívu baesival, vagy nénikével helyettesíti magát. Megkéri őket szépen, menyéi atyja nevében, — menjenek el a szegénysorsú gyermekekhez, a kis árvákhoz. Adjanak rájuk egy kis meleg ruhácskát, kínálják meg egy kis meleg étellel.

Igen! akadoak jószívű emberek, a kik a Jézuska nevében bekopognak ide is, meg oda is s letörlik a bánat könyeit azokról a kedves kis szemekről, a melyeket oly régen nem simogatott meg senki.

A halaköny, mely ilyenkor a bánat könyeit felváltja: a jószívű embereknek a legszebb jutalma. Fölr az a világ minden kincsével.

E földön keressük a boldogságot! Megtaláljuk azt a felebaráti szeretet szent erényének gyakorlásában.

A keresztény társadalom a Megváltó szeretetén épült föl. E társadalomban boldogok csak akkor lehetünk, ha szeretetünk melegét nem vonjuk meg embertársainktól.

Spaller József.

Igazság.

(Egy bíró naplójából.)

„Őn tehát a vádlott, a ki legjobb barátját és annak családját meglopta? S gúnyosan mosolyog? Régóta ismerem az ilyen tettetést. Figyeljen ide. Ön egyedül időzött haladóktó barátjának betegágya mellett, felajított a Wertbeimszekerényt s kivette belőle ezt a gyűrűt, a melyet az ön vallomása szerint — barátja hagyományozott volna önnek. Pénz nem volt a szekrényben, még egy fillér sem, állítja ön vakmerően, holott boldogult barátjának családjá mást mond. Igazán, elvetemültség kell ehhez. Elfogatása alkalmával önnel nem találtak semmit; ez természetes, hiszen az elrabolt pénzt jó helyre rejtette. Mit néz rám olyan vadul? Biztosítom, hogy engem, ki az igazságszolgáltatás terén öszültem meg, nem fog félrevezetni. Ezt jegyezze meg magának. Végül még egyszer felszólítom, tegyen őszinte és töredelmes vallomást; az enyhíteni fogja súlyos bűnét . . . Nincs hát semmi mondani valója? . . . Jó. — Börtönőr! Vezesse vissza zárkájába s hozza elé a vádlott feleségét!”

Egy vázna, sápadt asszony sirva közeleg a szigorú bíró felé.

„Hasztalan a sírás-rívás!” — szól a bíró hidegen. „Ezzel nem ér el semmit. Beszélje el a tiszta valót s akkor nem lesz bántódása. Ugy-e ama bizonyos estve a férje pénzt sok pénzt vitt haza magának — lehet ezt mondta, hogy haladóktó barátja hagyományozta neki. Mondja meg őszintén, mennyi pénzt látott? Semmit sem látott? Csak azt a gyűrűt és semmi egyebet? Nohát megmondom én magának. Sok pénzt, papírpénzt is vitt férje haza s aztán ketten elrejtették. Tagadólag rázza a fejét? Ejnye, hiszen maguk azelőtt meglehetősen szűk anyagi körülmények közt éltek s ez vezette férjét a lopásra. Hiába sir, ismét mondom?

minden vádlott a könyvekhez folyamodik, ha vesztét érzi. S aztán magának abbéli állítása, hogy férje mindig becsületes volt s hogy másnak soha semmijéhez sem nyúlt, nem ér elöttem sokat: még az sem, hogy önfeláldozólag szerette magát és gyermekeit. Maga meg akarja őt menteni, úgy-e? Hát ahhoz mit szól, hogy férjének haldokló barátját akkor csupán görcs fogta el, de később telébredt s az egész dolgot elmondta? Még most is tagad? — Persze, erre maga sem vala elkészülve. Nos, mit szól ehhez? —

„Az nem igaz, az nem lehet? Egy haldokló nem képes hazudni!“

„Hm! Hm! Ön tehát kételkedik a haldokló szavainak igaz voltában s a haldoklót hazugsággal vádolja. Nem hittem, hogy egy nő, egy anya ennyire súlyedhet. Sajnálom erősen! — Egyelőre mehet!“

A szegény asszony inogó léptekkel távozik a tárgyalási teremből. A bíró így szól: „Az asszony ártatlannak látszik, de nem sz a b a d neki hinnem.“

A börtönőr egy vén anyókat vezet a bíró elé.

„Maga a vádlott édes anyja. Fiát ártatlannak tartja? No persze, az magától értődik. Hiszen melyik anya nem tenne így? De előre megjegyzem, öreg néni, hogy a maga tagadása és védelme semmit sem ér; bizonyítékok vannak a bíróság kezében, hogy a maga fia haldokló barátját tényleg meglopta. A büntetést nagyon is enyhítheti, ha most töredelmesen bevall mindent.“

Ismételten felszólított, beszéljen igazat. Maga már öreg s ma holnap Isten elé, a lezfőbb bíró elé áll s jaj magának, ha egy ily nagy bűn terheli a lelkét. . . . És csakugyan semmit sem látott? A mindent tudó és látó s szigorúan büntető Isten előtt is ezt mondaná? — Nagyon sajnálom magát, öreg néni, Elmehet!“

„Az öreg asszony tisztas arca és nyugodtsága egészen megindít, mormogja a bíró magában, „de — —“

„No itt van a vádlott kis fia. A harmadik osztályba jársz, úgy-e?“

„Igen.“

„Szereted a tanítódat?“

„Igen.“

„Büntetett-e meg tégedet a tanító úr?“

„Nem, egyetlen egyszer sem.“

„Ez szép dolog. Akkor mindig jó gyerek voltál. Hát édes atyádat szereted-e?“

„Igen.“

„Persze, ő se büntetett meg soha?“

„Egyszer igen.“

„Miért?“

„Azért, mert a szomszédunk kertjében földre hullott gyümölcsöt szedtem fel s megettem.“

„És mit mondott akkor neked édes atyád?“

„Azt mondta, hogy idegennek a vagyonához nem szabad soha nyulni; a jó Isten is megbünter.“

„Abban igazra volt. Bárcsak ő is így cselekedett volna!“

Nos kis fiam! tudod hol van most édes atyád?

„Elutazott, azt mondta édes anyám.“

„Nem utazott el, fiam, hanem a tömlőbe van bezárva.“

„Úgy-e nagyon csodálkozol ezen? Tudod-e, kiket zárnak be a tömlőbe? Azokat a rossz embereket, kik ölnék,

esalnak, lopnak. Édes atyád is lopott. A mult léten egy barátjától sok sok pénzt lopott el s aztán baba vitte. No kis fiam; úgy-e te is láttad?“

„Nem igaz. Nekünk pénzünk nincs is. Édes anyám folyton sir, hogy édes atyám olyan keveset tud keresni s hogy amiatt karácsonyra is mezitláb maradok.“

„Hazndsz! Valld be igazán, hogy atyád pénzt vitt haza. — Mi az?! Kezedet mered fölemelni? Hitványkölyök!“

„Az nem igaz, hogy édes atyám lopott. Az lopott, a ki mondja!“

A bíró int, bevezetik a vádlottat, nejét és anyját. Aztán komoly hangon így szól: „Ő felsége a király nevében! A vádlottat a neki tulajdonított bűntett alól fölmentem, ártatlansága be van bizonyítva.“

Z. Á.

I R O D A L O M

* **Püspök ur ő Meltósága** VIII. számú körlevélben a következő lapok- és folyóiratokat ajánlja. Lapunk ezek legtöbbszörével esereviszonyban állván, szívesen ajánljuk mi is azokat.

I. Napilapok:

1. „*Alkotmány*“, Budapest, Mária utca 11. (Évi ár 14 frt.)
2. „*Magyar Allam*“, Budapest, Zöldfa-utca 43. (Évi ár 20 frt.)
3. „*Tiszántul*“, Nagyvárad, Apáca-utca 3. (Évi ár 10 frt.)
4. „*Hazánk*“, Budapest, O-utca 12. (Évi ár 14 frt.)

II. Néplapok:

1. „*Kalocsai Néplap*“, Hetilap, Kalocsa. (Évi ár 2 frt.)
2. „*Magyar Néplap*“, Hetilap, Budapest, Prater-n. 44. (Évi ár 1 frt 80 kr.)
3. „*Keresztény Ujság*“, Politikai hetilap, Budapest, VIII. Mária-utca 11. (Évi ár 3 frt.)
4. „*Oktató Néplap*“, Kéthetilap, Pozsony, Ferenciek. — (Évi ár 2 frt.)
5. „*Kolping*“, Havilap, legényegyl. hiv. közlönye, Kassa. (Évi ár 5 frt.)
6. „*Orangyal*“, Gyermeklap, Győr. (Évi ár 1 frt.)
7. „*Családi Kör*“, Havilap, Szatmár. (Évi ár 1 frt.)
8. „*Téli esték*“, Kétheti lap, Szatmár. (Évi ár 1 frt.)
9. „*Oktató Népkönyvtár*“, Havi füzet, Pozsony, Ferenciek. (Évi ár 2 frt.)
10. „*Népratkák*“, Budapest, Szent István-Társulat.

III. Egyéb közérdekű lapok:

1. „*Fejérmegyei Napló*“, Politikai hetilap, Székesfejérvár. (Évi ár 6 frt.)
2. „*Heti Szemle*“, Szatmár, Pázmánysajtó, Deákter 29. (Évi ár 3 frt.)
3. „*Közművelődés*“, Gyulatehérvár. (Évi ár 4 frt.)
4. „*Magyar Szemle*“, Szépirodalmi hetilap, Bpest, Újtelek 14. (Évi ár 4 frt.)
5. „*Armenia*“, Magyar örmény havi szemle, Szamosújvár. (Évi ár 4 frt.)
6. „*Katholikus Szemle*“, Évnegyedes füzet, Bpest, Szt. István Társ. (Évi ár 5 frt.)
7. „*Le a szabadkőművesekkel*“, Havi folyóirat, Budapest, Főposta 136. sz. fiók. (Évi ár 4 frt.)
8. „*Jogi és közigazgatási Utmutató*“, Havilap, Budapest, Tisztviselő telep, Család-utca 30. (Évi ár 1 frt 50 kr.)

IV. Hitbuzgalmi lapok:

1. „*Jézus Szt. Szívének Hírnöke*“, Havifüzet, Kalocsa. (Évi ár 1 frt 50 kr.)
2. „*Sz. Mária virágos Kertje*“, Havifüzet, Kalocsa. (Évi ár 1 frt.)

3. „*R-ménységünk.*“ Havifüzet az Oltáriszentség tiszt. Vác, plebánia. (Évi ár 80 kr.)
4. „*L. Rózsafűszer Királynője.*“ Havifüzet. Szombathely Domonkos rend. (Évi ár 1 frt 40 kr.)
5. „*Lelki vigasz.*“ Havifüzet. Temesvár, Józsefvárosi plebánia. (Évi ár 1 frt 50 kr.)
6. „*Sz. Család kis követe.*“ Havifüzet. Budapest, Ferenciek. (Évi ár 72 kr.)
7. „*Valóságos könyvtár.*“ Évnyegyes füzet. Sárospatak. (Évi ár 40 kr.)

V. Egyházi szaklapok

1. „*Borromeus*“ Prédikációs havifüzet. O-Szőny plebánia. (Évi ár 4 frt.)
2. „*Báloséleti folyóirat.*“ Évnyegyes füzet. Bpest, IV. Királyi Pál u. 13. (Évi ár 5 frt.)
3. „*Isten ígéje.*“ Prédikációs havi füzet. Esztergom Szeminárium. (Évi ár 2 frt.)
4. „*Jó Pásztor.*“ Prédikációs havifüzet. Pozsony Ferenciek (Évi ár 4 frt.)
5. „*Havi Köztény.*“ Pastorális havi füzet. Torontál Uj Pécs. (Évi ár 5 frt.)
6. „*Hitszónoklati Folyóirat.*“ Prédikációs havi füzet Szeged, Ferenciek. (Évi ár 3 frt.)
7. „*Hittérjesztési Lapok.*“ Havi füzet a missiókról. Nagyvárad, képezde. (Évi ár 3 frt.)
8. „*Hittudományi Folyóirat.*“ Évnyegyes füzet. Bpest. IV. Királyi Pál u. 13. (Évi ár 5 frt.)
9. „*Hitédelmi Folyóirat.*“ Havi Füzet. Pozsony, Ferenciek (Évi ár 4 frt.)
10. „*Hitédelmi Füzetek.*“ Havi füzet. Aracs per N. Kikinda. (Évi ár 5 frt.)
11. „*Katholikus Pedagógia.*“ Havi füzet. Bpest IV. Kórházherceg u. 17. (Évi ár 4 frt.)
12. „*Katholikus Tanügy.*“ Kétheti füzet. Bpest, VI. Ersek utca 2. (Évi ár 3 frt.)
13. „*Katholikus Zeneközlöny.*“ Havi füzet. Bpest, V. L. Póttér 9. (Évi ár 1 frt 60.)
14. „*Magyar Sion.*“ Egyházirodalmi havi füzet. Esztergom Szeminárium. (Évi ár 6 frt.)
15. „*Népszerű.*“ Hetilap. Bpest, Szt.-István Társulat. (Évi ár 3 frt.)
16. „*Religio Vallás.*“ Egyház hetilap. Bpest, VI. Bajna utca 14. (Évi ár 10 frt.)
17. „*Társulati Ertesítő.*“ Kétheti lap. Bpest; Szt.-István Társulat. (Évi ár 2 frt.)

KÜLÖNFÉLÉK.

-- Boldog ünnepeket kívánunk t. olvasóink és munkatársainknak!

-- **Ünnepi szentbeszéd.** Karácsony első napján Püspök úr ő Méltósága fogja a szentmisét és szentbeszédet tartani, ügyszintén Ujév napján is. Karácsony másodnapján Ucsnay István es. és kir. katonai káplán úr németül, Szilveszter estéjén pedig Zlamál Agoston úr magyarul fog beszélni.

-- **Füi hódolattal vettük** Püspök úr ő Méltóságának VIII. számú körlevelét. Először is a füi szeretet hangján tudatja, hogy Szentséges Atyánk, XIII. Leó Pápa a következő év első napján ünnepi hatvanéves papi jubileumát. Találó szavakban nyújt oktatást a pápának a püspökhöz, a kereszténységhez való viszonyáról, a keresztény tudomány leghivatottabb mesteréről, mindnyájunk legszeretőbb atyjáról. Felhív, hogy ez alkalomból péterfillérekét gyűjtstünk a füi szeretet zálogául. Közli a Szentséges Atyához úgy maga, mint papjai és hivei nevében küldendő gyö-

nyörű üdvözlő levelet. (Lapunk legközelebbi számában magyar fordításban is közölni fogjuk.) Ajánlja egy nagybuzgóságú névtelen írónak „Sztiz Mária Virágos Kertje“ c. munkáját, melynek összes jövedelme péterfillér gyanánt a szentséges Atyához fog küldetni. Felhívja a lelkeszacakó papság figyelmét a szentmissziók áldásaira s óhajtja, hogy annak nemcsak szellemi, de anyagi sikeréhez is hozzájáruljunk. Ajánlja továbbá a Máriatársulatok alapítását főleg a tanuló ifjuság körében. Istennek kegyelmét, mindnyájunk imáját kéri a beálló Ujévre. Közli a legközelebbi személyi változásokat és tudatja Kovács Elek alesperes, ny. kézdi-polyáni plebánosnak elhunytát. Terjedelmes kimutatást ad azon lapok és folyóiratokról, melyeknek olvasása ránk nézve leg több haszonnal járhat. Végül közlésezi a földmívelésügyi miniszter úrnak a gazdasági vándortanítók ügyében kiadott átiratát.

-- **Ordinatio.** Püspök úr ő Méltósága Karácsony vigiliáján a theologiai tanfolyam négyévi hallgatóinak a hajkoronát és kisebb rendeket feladni kegyeskedett.

-- **Az eucharisztikus egyletek védőszentje** Szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa ez évi november hó 28-án kelt dekrétumában szent *Paschalis Baylont* jelöli ki az összes eucharisztikus egyletek védőszentjévé.

A pápai dekretum erre vonatkozó része a következőképen hangzik :

„Propte ea qua ratione Thomae Aquinatis cupidam litterarum inventum ; Vincentio a Paulo consolationes caritatis sausa iuitas ; Camillo de Lellis et Ioanni de Deo aegrotos et quotquot aegrotis adiuvandis dant operam, opportune commendavimus, ita, quod bonum faustumque sit et rei christianae benevertat, suprema auctoritate Nostra, praesentium vi, sanctum Paschalem Baylon peculiarem coetuum eucharisticorum item societatum omnium a sanctissima Eucharistia, sive quae hactenus institutae, sive quae in posterum futurae sunt, Patroum caelestem declaramus et constituimus. Atque ab eiusdem Sancti exemplis patrocinioque hunc fructum fidenter petimus, ut e populo christiano quotidie plures animum, consilia, amorem ad Iesum Christum servatorem referant, omnis salutis summum augustissimumque principium. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XXVIII Novembris MDCCCXCVII, Pontificatus Nostri Anno Vicesimo.

A. Card. Macchi.

A szentségi egyesületek manapság legfontosabb egyletei a katolikus hitéletnek. Füi öröm föltheti el szívünket tehát, hogy Szentséges Atyánk ez egyesületeknek égi pártfogót, égi védnököt adott.

-- **Karácsonyi előadás.** A gyulafehérvári papnövelő-intézet növendékei Karácsony estéjén tombolával összekötött matinét rendeznek. Erről lapunk következő száma bővebb ismertetést fog adni.

— **Autonomia.** A kormány félhivatalosának, a „Magyar Ujság”-nak indiscretiója révén már szelvényekben közölték a lapok Steiner és Ivánkovics püspök urak terveit a létesítendő autonomiára nézve. Mindkettő egyházi tanácsot, igazgatótanácsot és bitközségi tanácsot különböztet meg. A székesfehérvári püspök úr tervezete inkább megfelel az egyház hierarchiai szervezetének. Ugy a székesfehérvári, mint a rozsnyói püspök úr azonban elejtik az egyházmegyei igazgatótanácsot és közgyűlést, szóval az egyházmegyei autonómiát. Ez nem jelentene egyebet, mint az erdélyi katolikus Státus megszüntetését. Ha valaha, úgy most kérve-kérjük erdélyi autonómiai képviselőinket, hogy ez ügyben előre állást foglaljanak. Videant consules!

— † **Aschenbrier Antal** dr. esztergomi kanonok folyó hó 21-én meghalt. A boldogult tizenöt évig volt a budapesti egyetem egyházi tanára. Bámulatos szorgalma, kiváló tevékenysége az ország legjobb nevű egyházjogászává képezte. Az autonómiát és anyakönyvvezetést tárgyaló művei igen becsesek. Halála mindenkit váratlanul talált.

Aschenbrier dr. 1849 február 15-én született. Középiskoláit Selmecen és Esztergomban, theologiai tanulmányait, mint a Pazmanium növendéke, a bécsi egyetemen végezte. 1871-ben pappá szenteltetett és Selmecre küldetett káplánnak. Aztán folytatta tanulmányait a bécsi Augusztinumban. 1873-ban a hittudományok tudorává lett. Ekkor Esztergomba került vissza káplánnak. Ez állásában csak egy hónapig volt s akkor a budapesti központi szeminárium tanulmányi felügyelőjévé nevezetett ki.

Simor János bíboros hercegprímás 1874-ben Aschenbriert Esztergomba theologiai tanárnak hívta meg. 1882-ben az egyházjog tanára lett a budapesti egyetemen. Az 1886—87-ik iskolai évben a tanári kar dékánának választotta.

Tavaly nevezte ki a király kanonoknak, de azért csak ez év tavaszán foglalta el státusát. Esztergomban, miután az egyetemet csak a téli szemeszter végzetével akarta elhagyni.

Az egyházi irodalom terén emléket állított magának munkáival.

Vaszary Kolos bíbornok-hercegprímást még a délután folyamán táviratban értesítették Aschenbrier dr. elhunytáról, mire a hercegprímás legmélyebb részvétét fejezte ki a főkapitán előtt. Nyugodjék békességben.

— **Harmínezzer forintos hagyaték az erdélyi kat. státusnak.** Mint a lapokban olvassuk Bulbuk Manó kolozsvári kereskedő 30,000 forintot hagyományozott az erd. róm. kat. státusnak. Ezen hagyaték egyharmadával 10,000 forinttal a végrendelező alapítványt kreált az erd. kat. státus nevelőintézeteiben, a hátralévő 20,000 frt felett a státusnak van joga a végrendelezőnek a végrendeletben precizirozott óhaját tekintetbe véve intézkedni.

— **Protestáns hang az erdélyi státus határozatról.** A „Szabad Sajtó” című protestáns lap a következőket írja: „Egyáltalában nem vagyunk ellenségei a szabadkőműveseknek, mert protestáns elveinkkel lenne ellentétben, ha a lelkiismereti szabadság ellen lépnek fel. Tőlünk tehát bátran folytathatják titkos munkájukat, legfeljebb szűkkeblűségnek tartjuk, ha nem az emberiség általános jólétére, hanem csak saját tagjaik javának előmozdi-

tására törekcsenek. De azt már mégis összeférhetetlen dolognak találjuk, ha szabadkőműves egyházi hivatalt vállal. Épen azért a protestáns egyház részéről is követendő és helyes eljárásnak tartjuk az erdélyi római katolikus státusnak legutóbb tartott gyűlésén hozott határozatát, mely kimondja: hogy az igazgatótanács tagjai esküvel kötelesek bizonyítani, hogy nem tagjai semmiféle, az egyház által tiltott társulatnak különösen pedig a szabadkőműves páholyoknak. Most már a kolozsvári római katolikus egyházköztség is meg akarja esketni választmányi tagjait. Az erre vonatkozó indítványt már a közelebbi egyházközségi gyűlésen meg fogják tenni.”

— **Politikai helyzet.** Mint a „Budapesti Hírlap” írja: Egyezség a függetlenségi párttal, vagy váltakozás a miniszterelhűtségben, vagy provizoriumi rendeletek a képviselőház fölölzlatásával ez a három lehetősége azoknak tanácskozásoknak eredménye, melyek a miniszterek és a szabadelvűpárt vezérférfái között folytak. Kíváncsiak lehetünk a helyzet alakulására.

— **Templomrablás.** Folyó hó 15-ére virradólag, illetve éjjel a zalatnai róm. kath. templomból ismeretlen tetesek a szentségtartót és egy kelyhet elraboltak. E hallatlan tett Zalatra lakosságát nagy izgalomban tartja. A tettest még mindig nem találták meg.

— **Harc a keresztért.** A zalatnai áll. eiemi iskolában, a melynek kath. jellege az állammal kötött szerződésben ki van mondva, az egyes osztályokban a kereszt kitűzetett. A legközelebb tartott gondnoksági ülésen a református lelkész kijelentette, hogy ő oly iskolában, a melyben a katolicismus jelvényét kitzűzve látja hitoktatást többé nem tart. Nem is hittük, hogy a keresztén hitfelekezett oly nagy ellensége a keresztnek.

— **A slójd Brassóban.** A „Brassómezei Tanító egyesület” utóbbi gyűlésén Augusztin Imre brassói róm. kath. föl. iskolai tanító értekezett a kézügyességi oktatásról, mely kérdést ő több ízben Svéd-, Norvég-, Németország és Daniában tanulmányozott. Felolvasása oly lelkesedéssel találkozott, hogy a gyűlésen jelenlevő kir. tan-ügyelő és iskolagondnok hozzájárulásával elhatározatott, hogy a brassói áll. iskolákba a slójdöt behozzák. Azért tartottuk érdemesnek e hirt megemlíteni, hogy a kat. iskolából indult ki e mozgalom, a mely feladatává tűzte ki az egész uemzedéket a munkában megújítani. Vajha kath. iskoláink is csatlakoznának e mozgalomhoz, hogy megvalósuljon e régi igaz mondas: Imádkozzál és dolgozzál.

— **Vettük a következő sorokat:** *Lélekidező egyesület Gyergyó Szent-Miklóson* . . . Elszomorító jelenség, hogy a székelyföld e katolikus vidékén, illetőleg városkájában a lakosság egy kis töredéke jobb időtöltés hiányában az u. n. tulvilági lelkek idézésére adta fejét. E kedvtelés hacsak néhány személyre szorítkoznék, magában véve legfőbb neveltség színben tüntetné fel az illetőket s nem is vennők figyelembe. Ámde ma már sajnos, annyira kezdett terjedni híre e társulatnak, hogy nemesak a szomszéd községekből, de más vármegyéből is fölkeresik, hogy nekik halottjaikról és a tulvilágról fölvilágosítást nyújtsanak. Valóban neveltséges, hogy egyszerű egyének „spiritista könyvek” alapján ilyen eszmék terjesztésével föllépni merészkednek. Ajánljuk, hogy inkább fosszanak tollat, mint ezzel töltsék a hosszú téli estéket.

— **Beküldetett.** *Dicsőítő oklevél a bánffyánizmusnak.*

Örvendő székelyföldi lakossága, mert folyik javában a foglalás és árverés Bánffy atyánk nagyobb dicsőségére s örömeire. — Ágy, asztal, párna, kanapé, üveges almárium, a sokat féltett „Riska“ telén, a „virág“ meg a „csinos“ egymáson vándorolnak ki udvarodból, ha akarod, ha nem s viszik a község házához, mert a mindenható hatalom így parancsolja. — Szegény Józsi, Sándor, Ferenc és Mihály bá a mikor majd haza jöttök munkátozól a karácsonyi szent ünnepekre, hogy teitekkel együtt örvendeztetek a kis Jézus születésének, dejsze — tudom lesz örömetek. Jó karácsonyi ajándékok kaptatok Bánffy atyánk kegyelmöböl. Ha be is akartátok fizetni régi szokásokat szerint ez évi adó hátralékot még új év előtt — mert csak ilyenkor kerül egy pár filléreték — most teljes örömetekre azt fogjátok látni, hogy ellicitálták a kevés portékát míg oda voltatok s most fizetétek — de kinek?! ha már a dobet megütték! — — — Oh be jó dolguk lesz a bánffyánistaknak Karácsonyra, legalább nem kell gondoskodni asztalról, székéről; lesz kanapé is, melyen kipihenék fáradt tagjaikat s hozzá lesz még szabadisz is, mert hisz Egyházi Agoston ur Budapestről nem hiába szállította az „Ece Homo“ másolatát 32 frtért, hanem hogy a mindenható hatalom négy-öt koronaért lefoglalja s esetleg elárverezze. Így van ez most Gyergyóban; folyik nagyban a foglalás s ha van fizetés, ha nincs, s ha honjában van a szegény gazda, ha nincs: írják föl portékáját s viszik ha a kitűzött határidőig haza nem jön. Pedig ritkán esik ez meg, miután lithon levő erdőszer, vagy más kis birtokából rábeszélés vagy pedig kényszer által kiesve, — kénytelen elvándorolni, hogy valami kevés pénzt szerezzen, melyből az adóját is megfizethesse s csak későre jön haza. Ezt jó volna, ha az intéző körök tekintetbe vennék s nem zaklatnák azt a bázat vagy községet, mely általában szólvá ha nem is épen a követelt december 15-ig, de 28—30-ig rendszeren be szokta fizetni adóját. Az ilyen törvény végrehajtásánál a községi állapotokat és viszonyokat sohasem szabad figyelmen kívül hagyni. Nem úgy van-e jó urak?!

— **Figyelmeztetés és kérés.** A legfölsőbb Oltáriszentség imádására és a belső székelyföldi szegény templomok segélyezésére alakult kézdívasárhelyi Oltáregylet az úrnak 1898-ik esztendejében tárlat rendezését határozván el, figyelmeztetem az érdekelt lelkész urakat, hogy akik ennek cikkeiből valamit templomaiknak óhajtanának, *bárá Szentkeresztj Stephánie elnök ő méltóságának nevére címzett, templomi leltár kivonattal és esperesi ajánló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat jövő évi január hó 15-ig ft. Bálint László t. kanonok, kézdí-ozbai kerületi főesperes úrhoz, mint az Oltáregylet igazgatójához Bereczkebe, beküldeni szíveskedjenek.* Egyszersmind kérem a nemes lelkéket és áldozatkész szívűket, hogy Oltáregyletünket kitűzött nagy feladatának kivitelében jóindulatokkal támogatni és szent céljának elérésében fiérikkel segíteni kegyeskedjenek. Lemhény, 1897. december hó 17. László József, plébános Olt.-egyl.-jegyző-titkár.

— **Purger Ker. János jó hírnevű oltárkészítőnek árjegyzékét** mellékeljük mai számunkhoz. Dicsőretére álljon a köv. elismerő nyilatkozat: Purger Ker. János küldött az itteni új templom számára gothikus stílusban egy három oltárból, szószéktől, gyóntatószékből, keresztkútból áldoztató zsámolyból álló készletet. Színezése izléses és finom, az *aranyozás gazdag és szép.* A szemlő szemét elvarázsolja itt minden s fölhevíti szívét. Az ár részletfizetésben igen mérsékelt. Az egész készlet sértetlenül érkezett meg. Eünlőfogva Purger úr oltárkészítő vállalatát a legmelegebben ajánlhatom.

Goldap Oszpreussen

Ermland egyhm. 1895 szept. 6.

Lillienweiss E.

pleb.

Stolpmann János

ker. jegyző.

Szerkesztői posta. *Többeknek.* Ne vegyék rossz néven, de akármiféle lírt lapunk nem hozhat. Akkor megszűnnék az lenni, a minek címe szerint lennie kell.

Mihályovics J. Pécselt. Kedves kis barátunk! Nagyon sajnáljuk, de se költői, se prózai gonfolatait lapunk nem hozhatja. Nem lehet azokat anyira esznie, hogy lapunk műveit olvasóinak szellemi élvezetet nyújtsanak.

— **Pályázat.** A gyergyócsomafalvi újonnan szervezett államsegélyezett r.k. tanítónei állomásra pályázat hirdettek. Jövedelmei: 1.) államsegélyből 365 frt, 2.) az iskola alaphól 35 frt, 3.) 7 öl lágú tűzifa és 4.) tisztesseges lakás. Kötelességei: az iskolaszék által kijelölt mindennapi és ismétlő leány tankötelesek önálló és teljes tanítása a kézümökével együtt. A születési bizonyítvány, tanítói oklevél és esetleg eddig tett működéséről szóló szolgálati bizonyítványokkal ellátott folyamodvány, 1897. december végéig alattirt iskolaszéki elnökhöz adandó be. Csakis okleveles tanítóknak pályázhatnak. Gyergyó-Csomafalva (Csikm.) 1897 dec. 10.-én Ba 116 János s. plébános, isksz. elnök.

— **Pályázat.** A homoród-remetei róm. kat. kántortanító állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: 1) 41 kalongya rozs, pénzértéke átlag: 65 frt 60 kr., 40 kalongya zab, p. ért. 40 frt, oszpora: 4 frt, fakepe: 15 szekér kemény tűzifa, p. ért. 15 frt. 2) Tandij címen minden 2 iskolás gyermek után 1 szekér kemény tűzifa, p. ért. 19 frt. 3) Fekvők: szántó, kaszáló és erdő évi jövedelem p. ért. 30 frt. 4) A magtárból rozs és pénzkamat 31 frt. 5) A kántori tőkepénz kamatja 46 frt 82 kr. 6) Egy gr. kat. iskolás gyermek után egy véka rozs és egy szekér tűzifa, p. ért. 4—6 frt. 7) 4 darab szarvasmarha után legeltetési jog p. ért. 6 frt. 8) Stóla: 8 frt. 9) Államsegély 133 frt. 10) Ötödéves fizetés pótlék az államtól, ha pályázó tanítónak a korpótlékhoz igénye leend. 11) Az iskolával egy földél alatt tisztesseges lakás, mely áll: kettős szoba, konyha és kamarából. 12) Gazdasági épület. — Kötelessége: a kántori és tanítói teendők végzése. Oklevéllel felszerelt kérvények f. évi december 31-ig a h. remetei iskolaszékhez (Udvarhelym. u. p. H.-Szent-Márton) beadandók. Homoród-Remete, 1897. dec. 15. Az iskolaszék nevében Konec Ignác sk. lelkész.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Körödy Péter dr.**

Szerkesztőtársak: **Bálint György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a pásp. lyc. könyvnyomdában Gyulatehervári.